

Postai feltevések
 Helyi házhoz hord
 Nagy vidékre postán
 küldve
 1 évre 6 frt — kr
 3 évre 3 frt — kr
 5 évre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
 1 centiméterenként 3
 Kereskedők és gyá-
 rók külön árkedvez-
 nyben részesülnek.
 Helyegdíj 30 kr.

Kiváltás 20 kr.

KÖZÉRTÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői Iroda

Kiadóhivatal:
 Nagyenyedi Könyv-
 nyomda és Papírru-
 gyár Részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt,
 hova ugy a lap szelle-
 mi részét illető köz-
 lemények, mint az
 előfizetések és
 hirdetések ber-
 mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
 nak vissza.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Vaszary Kolos.

Helyes sorrendben és a várt simas-
 sággal megy végbe Magyarországon a
 legkorszakosabb események egyike, a
 katolikus autonómia bevezetése és meg-
 valósítása, amiben minden illetékes té-
 nyező egyetértően működik. A képvise-
 lőházban már ismételt szavazatok az
 ügyet. Az alkotmányos tényezők töre-
 kedtek egyetértő eljárást megállapítani
 és Wlassics Gyula vallásügyi min-
 iszter előterjesztésére a király megadta
 a felhatalmazást a kongresszus egybehí-
 vására. Ennek folytán Vaszary Ko-
 los bíboros hercegprímás egy valóban
 épületes, tanulságos és alapos utasítást
 adó pásztorlevelében hozzáfogott a ki-
 rályi akarat végrehajtásához és Magyar-
 ország katolikusait nagylelkű szavak-
 ban és a legméltóbb módon kioktatja,
 mint kelljen megvalósítani ezt a refor-
 mót.

A katolikus autonómia kérdése a
 kongresszus összehívásával még semmi
 esetre sincs elintézve végleg. Oly bo-
 nyolódott természetű az és az illetékes-
 ségek oly kétségtelenül körül vannak
 írva, hogy egész bizonyosan csak a
 hercegprímás fekkölt lényének sikerül-
 net oly megoldást előidézní, amely mel-

lett minden érdekelt tényező méltó
 módon képviselve találja érdekeit. Ezek
 az érdekek háromféle természetűek. A
 katolikus autonómiának — ha egyál-
 talán létre jön — a klérus befolyását
 semmiképpen sem szabad esorbítani,
 nem szabad oly jogokat arrogálni, me-
 lyek a klérus illetékességi köréhez tar-
 toznak. A korona kegyuri jogait sem
 szabad lényegesen érintenie és emellett
 kell, hogy bizonyos befolyást biztosítson
 a laikusoknak az egyházi ügyekben.

Ennek megfelelőleg kijelentette pász-
 torlevelében Vaszary Kolos herceg-
 prímás és tudtul adta, hogy a püspökök
 jogait és hatáskörét semmiképpen sem
 szabad érinteni, mert az ő egyházi kor-
 mányhatalmuk isteni, szigorúan körülírt
 és nem változtatható. E nyilatkozatában
 erélyes és szilárd a hercegprímás, de
 azért nem lát akadályt az autonómia
 létesítésére nézve, sőt ellenkezőleg, a
 hívek legszélesebb rétegeinek részvéte-
 let ohajtja a kongresszusi választások-
 ban, melyekre vonatkozólag közzé teszi
 a határidőt és az eljárást is. Erről az
 oldalról semmiféle veszélyek sem fenve-
 getik az autonómiát és a kongresszusi
 határozatokat, ellenkezőleg azoknak leg-
 buzgóbb előmozdítása tölti el a herceg-

prím st. aki biztos garanciát nyújt a
 tanácskozások sikerére nézve.

Vaszary hercegprímás ohajtja,
 hogy a kongresszusba csak a katholi-
 ezizmus hű követői, igazi és jó katholi-
 kusok választassanak, akik egész lelkük-
 kel az egyházon csüngenek és leghiva-
 tottabbak a korszakos kongresszus tanács-
 zóását méltóvá és komolylyá tenni.

E pásztorlevelével a fekkölt egyházfe-
 jedelem, mint híveinek isteni főpásztora,
 elévülhetlen érdemet szerzett magának
 a katolikus egyház körül, melynek
 hívei kiolthatatlan szeretettel és határ-
 talan bizalommal csüngenek a magyar
 katolikus egyház fején és meg fogják
 valósítani azokat az intencziókat, melyek-
 nek képviselője a hercegprímás, akinek
 uralma alatt a katolikus egyház Ma-
 gyarországon azt a nagy hazafias béke-
 missziót teljesíti, melynek megvalósítá-
 sára Vaszaryt az Isten választó-
 totta és az apostoli király meg-
 hívta.

Nagy-Enyed város közgyűlése.

Nagy-Enyed, 1897. június 8.

Nagy-Enyed r. t. város képviselőtestülete
 a hó 8-án (kedden) Kovács Gyula polgár-
 mester elnökölete alatt közgyűlést tartott

TÁRCZA.

Tudományos apróságok.

— Ujabb kísérlet villamosságot szénből előállítani. —
 Villamos klisefotográfálás. — Jód a szívaesokban. —
 Argon a vérben. — Az argon vegyül a vízzel. — He-
 gyeket képező növények. — Miért van oly nagy fénye
 az Auer-izzóknak? — A gabonafélék helyes trágyázása.
 — Aszfalt a petrolumban. —

A szénben rejlő energiát közvetlenül villa-
 mos erővé átalakítani, ez a modern elek-
 tro-technika problémája s én annak idején
 megemlékeztem dr. Coehn szenzációs kísér-
 leteiről, amelyeknek az volt a lényegük,
 hogy egy villamos elemet készített, melynek
 oldadéka híg kénsav, két vezetője pedig
 szén és ólomszuperoxid volt; a szén a pozí-
 tív sarkon feloldódott és a negatív sarkokra
 rakódott, ahol az ólomszuperoxid által oxy-
 dalatván, szén-dioxidá változott s e vegy-
 folyamat már villamos erőt fejt ki.

Amerikai lapok most egy újabb kísérlet-
 ről említenek, melyet dr. Jacques newtoni
 nevről tettek. Ő ugyanis szintén azt tapasztal-
 ta, hogy ha oxigént szénmel elektrolitikus
 közvetítő által vegyítünk, akkor a szén
 energiája szintén átalakítható villamossággá.
 Kísérlete a következő: Tiszta szénat-
 ronlugba tett és erős léghuzamot idézett elő,
 ekkor azután olyan áramot állított elő,
 amelynél a nátronlug szerepel, mint elek-

trólitikus közvetítő; ebben a negatív-sarok
 oly anyag, melyet a lúg nem támad meg, a
 pozitív-sarok pedig a szén. E cselekedet egy
 nagy edénybe nátronlugot tesz, beleemártja
 a szénlapot és legszívattyúval erős áramot
 bocsajt bele; minél erősebb a légáram, annál
 erősebb lesz a villamos áram is. A szén
 atalakul széndioxidá, mely az elektrolitban
 áll; a bevezetett levegőnek ugyanis
 oxygen-tartalma elektrolitikus uton hozzá-
 vezetettika szénhez, a hátramaradó nitrogen
 pedig szintén áll. E vegyi folyamat mel-
 lett azonban a szén potenciális energiája
 nem változik köve, hanem közvetlenül villa-
 mossággá. Mindenesetre egy lépéssel közelebb
 hozza e kísérlet is a nagy kérdést a megol-
 dashoz, illetőleg megmutatja az utat, amelyen
 a megoldást keresni kell. Hogy mit jelent
 az iparra nézve, ha egyszer a szénből könnyű
 nyú szerrel és olcsón állíthatják elő a villa-
 mosságot, már számtalanszor el lett mondva.
 Ez az eljárás meg bonyolult és drága, de a
 lehetőséget bebizonyítja, s ez az, amiért itt
 a leírását adtam, bár éppen a bonyolultsága
 miatt kissé nehezen érthető. De érdemes
 kissé tanulmányozni, mert az emberiség jö-
 vőjére van legalább is annyi befolyása
 mint például a gőzgep feltalálásának. Hihető,
 hogy a jövő századra hagyjuk örökbe e
 problema megoldását, de bizonyos, hogy a

mai nemzedék meg megeri — most már oly
 közel járunk hozzá.

A villamosság egy egészen új alkalmazá-
 sát fedezte föl Pilestikov orosz fizikus,
 amennyiben azt a fotográfia szolgálatába
 vitte. Ismeretes dolog, hogy ha két rézlapot
 rezoldatba mártunk és a két lapot villa-
 mos vezetővel kötve össze, a rezoldaton
 villamos áramot bocsajtunk át, akkor a ne-
 gatív lapra rez rakodik le. Az orosz tudós
 azt vette észre, hogy ez a rézlerakódás ott
 legerősebb, ahol sok fény esik a lapra, és ezt
 a tüneményt használta föl a fényképezet-
 hez. Ő egy keskeny edényt vett, tulajdon-
 képen egy lapos negyszögletes tányért, ebbe
 öntötte a rezoldatot (például rezgáliczolda-
 tot), beletette a rézlapot, összekapcsolta a
 villamos vezetővel és ezt az egész készletet
 éppen egy beletette a sötét kamrába, mint
 azt az üveglemezekkel szokták, csak hogy
 persze vízszintes irányban. Ekkor a fotogra-
 faló gépet kinyitotta, úgy, hogy a fénysu-
 garak ráestek a rézlemeze; erős exponálás
 után a rézlerakódás tényleg megfelelt a fény-
 sugarak erősségének, úgy, hogy a kérdéses
 tárgy körvonalait észre lehetett venni. Ez
 persze csak tökéletlen kezdete egy nagyszá-
 zabasú találmánynak, melyre a sokszorosító
 iparban óriási jövő vár. Ily módon oda fo-
 guk jutni, hogy fotográfálás útján közvetlenül

2 oldal.

melyen a városi képviselők szép számmal jelentek meg.

Az érdekes közgyűlés lefolyását a következőkben ismertetjük:

Kovács Gyula polgármester üdvözlővén a megjelent képviselőket, bejelenti, hogy több katonai hadapród-iskolai pályázati hirdetmény érkezett a tanácshoz közhírré tétel végett, és jöhetnek azok a megerkezés után falragaszilag közhírré lettek tevé, azért e helyen is tudomástvetel végett kihirdeti. Ezzel kapcsolatosan előterjesztést tesz az iránt, miszerint csak a közelmúltban a magyar katonai akademiáról s a magyar katonai nevelésről szóló törvényjavaslatok terjesztettek be az országgyűléshez s tekintettel arra, hogy felséges királyunk dícsőseges megkoronázásának épp a mai napon van 30-dik évfordulója, tekintve, hogy a Felsőgenek köszönhető, hogy meghallgatva az ország közönségét képező kormányi előterjesztéseket, a nevezetes törvényjavaslatok az országgyűlés elé terjesztettek; indítványozza, hogy az országgyűléshez felirat intéztessek, melyben városunk közönségének hálás szívvel érdeke örömeinek kifejezése mellett ezen törvényjavaslatok sürgős tárgyalását és törvényre emelését kéri; egyúttal felolvassa a felirat szövegét. Az indítványhoz Torók Bertalan orsz. képviselő szótartólag, mire a közgyűlés a legnagyobb lelkesedéssel és egyhangúlag elfogadta a javaslatot és a tervezett feliratot, utasítván a tanácsot annak minőbbi feltérjesztésére.

A városi köntakón s azokon levő műtárgyakon elkövetett kiharasokrol alkotott szabályrendelet egész tejfedelmében elfogadtott és a miniszter rendelete értelmében köllőleg helye-bbított.

A helybeli honved-laktanyában építendő lö-istálló építéséhez, tekintettel a varmegye határozatára a közgyűlés hozzájárul. Fodor Miklós városi polgár kérvén, hogy Nagy-Enyed városával határos marosszentkirályi birtoka a város határhoz esatoltassék, a képviselő örömmel beleegyezik, miről a varmegye alispánja a jegyzőkönyvi kivonat es jelentéssel értesítendő leend.

A varmegyei mertekhitelesítő 1896. évi díjának, hiánylatának 60 ffr 98 krajczárnyi összeggel leendő pótlása elhatározatott.

Az enyedi patak által elsodort malom-gát helyreállítására nézve sürgős intézkedések léven szükségeseek, hogy a malmok működése kezdetét vehesse es az uszoda is újra helyreállítassék es a malomberlők, valamint a túrdóó közönség kart vagy hiányt ne szenvedjen; Csato Janos, Torók Bertalan, Szilágyi Farkas es ifj. Winkler Janos hozzájárulása után a közgyűlés határozatilag kimondta, hogy addig, míg a patakszabályozás es egy erős gát építésére a tervek elkészülnek, egy ideiglenes, könnyebbszerű gát építésére kéressék ki az engedély, azon határozott kikötéssel, hogy a városi tanácsnak kötele-sege leend mihamarabb a patak megfelelő szabályozása es egy gátnak elkészítése iránt a lépéseket megtenni.

Dr. Jeney Elek tiszti ügyész a Benda-féle hagyaték pereben tesz jelentést, Z. Szócs Sándor gazd. tanácsos, számvévo pedig az aprilisi es majusi penztári rovanosolás eredményét jelenti be.

A Varadi-alap részére 40 ffr póthitel nyittatott a következő közgyűlésig, amikor is ez alapot illető bevétel es kiadási kimutatás beterjesztendő leend esetleges újabb póthitel nyitása végett. Rárka György es Lika apahidai, Barta Ferenc nagyenyedi lakosok által felajánlt erdőtérületek megvétele nevszerinti szavazással elhatározatott.

A nagyenyedi róm. kath. egyházközség kerésére az ujonan épített toronyora jó karban tartására évi 60 ffr Védél József ipariskolai tanulónak pedig évi segély ezímen 40 ffr, a Vörösmarty-szoborra 5 ffr, a rescizabányai magyar iskola segélyezésére 10 ffrtot szavazott meg a közgyűlés.

Gáspár János képviselői tag indítványára a felvinczi vizkárosultaknak pedig 100 ffr adományoztatott segélykepe, melyet a helyszínen megindított személyenkenti gyűjtés is szaporítani fog.

Végül néhány elnöki előterjesztés után a gyűlés az elnök eljenzésével delután 1 órakor véget ért.

Referens.

Bíró Lajos levelei.

Bíró Lajosnak, az Uj-Guineában tartózkodó magyar természetbuvárnak tollából a Természettudományi Közlöny ismét néhány igen érdekes levelet közöl.

Szívesen vettük át ezen közleményeket, mert Bíró Lajos sorsa miunket, kik ot személyesen is ismerjük, es ki városunkban többször idözött, közelebből is érdekel.

Jókedvű levelek nagyobbbrészt Bíró levelei, de bizonyos szomorú melankólia árnya fűdi valamennyit. Megható dolog is az, mikor a föld tulsó sarkán, elhagyatottságban, egyedül lakó magyar ember, akinek talán reménye sines, hogy egyhamar visszakérüljön hazájába, leveleket ír az indiai postával a föld másik oldalára olyanoknak, akik neki kedvesek. Egy hölgy ismerőséhez írta levelei egy részét. Ugy szólítja meg, hogy: Szép gírígá! Az erima-tamol ferfiaktól hallotta ezt a kiáltást, amikor asztalan megpillantottak a kisaszony arczképét. Csodálkozva, gyönyörűséggel guggoltak le előtte s gyámulták. Ugy látszik, hogy az európai nők szépsége az erima-tamoloknak is imponál.

Érdekes dolgokat mond el a beenszülöttek szokásairól. A leányok például maguk mennek férjhez ahhoz, aki szeretnek, ebbe a dologba senki másnak nincsen beleszólasa. A szerelmesek összebeszélnek — tout comme chez nous — s egyszer csak elhúznak az őserdőbe, ahol már várja őket az előre elkészített leveles palota, benne kellő számú taró, banana es kokuszdió, vagy elvonulnak a szomszéd faluba valami ősmérsűkhöz s kijelentik, hogy ok megházasodtak. A háztartásuk nem sokba kerül. Selyem ruha, prémés felűtő nem kell a menyecskeknek, a szagó-pálma leveléből minden lány maga fon magának sallangos ezífra kötenyket, egyébre nincsen szüksége. A konyhára is könnyen akad elemözsia; sáskát, hernyót, kukacot szednek össze, s ahelyett, hogy türe fűznek, spirítuszba raknak, mint Bíró teszi a nemzeti muzeum számára, e helyett megszáritják es megezik.

Az őserdőben — írja Bíró — érdekes el-

kliseket tudunk előállítani, azaz a napi eseményeket lefotografálják, de úgy, hogy a kép kliseje már bent elkészül a fotografáló készülékben. A képes lapokra kiszámíthatatlan előnye lesz ennek, mert nagyon valószínű, hogy a külön tudósítók s rajzok ilyen gépek segítségével közvetlen kliseket készítenek a lapoknak, tehát nem rajzokat vagy fényképeket, hanem kész kliseket fognak beküldeni, melyeket csak le kell nyomtatni es hű kepet fogják adni az eseményeknek mindjárt masnap, úgy, amint azok a valóságban tényleg vegbementek. Pilesikov folytatja kísérleteit es igéri, hogy legközelebb már a tökéletesített készüléket fogja bemutatni.

A jód, ez a megbecsülhetetlen orvosság, mely oly sok embert szabadított meg a fajtalmaitól es adott vissza az egészséges életnek, eddig nagyon drága volt, mert csak egy tengeri moszatból tudták előállítani. Hundeshagen a melegövi tengerek egy szivacs fajat tanulmányozván, azt vette észre, hogy e szivacsfajok is tartalmaznak jódot es ezek anyagát elemezvén, azokban 12—14 százalék jódtartalmat talált. Érdekes, hogy a jód, mint jódos fehérnye anyag van eszivacsokban; ezek a szivacsok tehát azzal a képességgel bírnak, hogy a jódot lekötik. Természetes, hogy ezáltal e szivacsok halászata csakhamar nagy jövedelmi forrás lesz,

s hogy a nagy termelés által a jód ára alább fog szállani. Ez pedig a közönséget is érdekli, mert a jód igen fontos es gyakran használt anyag a gyógyszerészetben.

Noha véletlen, néha kutatás is vezet ily felfedezésre. Mi lehetett nemde különösebb, minthogy a levegő 3-ik alkotórészt: az argont is csak mostanában, alig két év előtt es pedig véletlenül fedeztek fel. Azóta közönséges elemmé vált s most két francia tudós: Schloesing es Regnard már azt is kimutatták, hogy még a vérünkben is van argon. A vér sokféle gázokat tartalmaz feloldva, es e gázok között találtak az argont is. A két francia tudós egy liter lóvért légmentesen párologtatott el es a kiszabadult gázok között 0.4 köbczentiméter argont is találtak. Azonfelül 20 köbczentiméter nitrogént is találtak benne; az elő vér azonban több nitrogént tartalmaz. A két természetbuvár arra a feltevésre jutott, hogy a nitrogén a vérben bizonyos elemekkel vegyületeket alkot, melyek azonban könnyen bomlanak; es ok nem tartják lehetetlennek, hogy az argon is képez ily nem állandó vegyületet, habár eddig ez az elem más elemmel nem vegyült kísérletek közben. S éppen e körülmény sok fejtőrest okozott a vegyészeknek, mert ilyen közömbös elem eddig alig volt ismeretes. Csak Villard francia vegyésznek sikerült, mint a francia akadé-

mia értesítőjében írja, egy argonvegyületet előállítani, még pedig az argon vegyületet vízzel.

Még az állati es növényi szervek funkciójára nézve is sok tekintetben homályosak az ismeretek es így nem esoda, ha napról-napra új dolgokat találnak ki. Így Stolley botanikus újabb azt állítja, hogy nem csak az állatok kepesek szervezeten anyagokat, mint például meszet kiválasztani, hanem alsóbbrendű növények is, sőt a tengeri moszatokrol azt állítja, hogy ezek a mész- es kova-kiválasztás által egész sziklakat képeznek a tengerben. Már a híres Challenger-expedició, mely a tenger béléletét kutatta, rajtött, hogy a moszatok egy osztálya, a Diatomeák, sok mértföldre terjedő területen egész hegységet képeztek az indiai Oeceában. De szárazföldi alsóbbrendű állatok (az u. n. Baktrilliák) szintén képesek ily ásványos anyagot kiválasztani es az Alpeseknek egy jó része szintén ily növényi lerakodással van tele. Sőt Stolley kimutatja azt is, hogy ezek az apró organizmusok már a régi geológiai korszakokban is ily nagy befolyást gyakoroltak a föld felületének alakulására, amennyiben a devon, triasz es es szilur korszakban már szintén gyér láncolatokat raktak le. Hogy mily sok milliárd ily lény kellett hozzá es mily hosszú idő, azt ki-ki könnyen elképzeli. Így például

mozni a fák küzdelmét a megelhetésért. Olyan, életerős a föld, hogy a legkülönbözőbb növényfajok jóformán maguktól fakadnak benne, gyöngédek és szivósak, aprók és óriások elnyomják a kicsinyeket s végül az erőtlenek küzködnek egymással. Már most csak a Mokus erdőben az őserdő lakosai, meg most csak esemetek, első dolguk fölgyülni a magasban nőtt levelek súlya alatt; itt most már az óriás fák harcza kezdődik óriás fakkal. De mégis, van virág is — az európai telepek körül. Hanem az mind jövevény, Jávából, Singapórból és Indiából. S ki hozta volna más, mint asszony, európai asszony! Ezek hamisítják meg a tipikus új-guineai flórát.

Csak egy dolog hiányzik — sohajt a tudós is — ebből a szép paradicsomból — Éva. Vannak itt ugyan nők, sőt a nők általában véve jobban tűrik az éghajlatot, mint a férfiak, de Bíró ritkán jön össze nővel. Belsőülött nőt, fiatal egyáltalán nem látni. Ha a faluhoz közel megy, csak vén asszonyt lát. A közeli bokrok seregéből hallja csupán, hogy ott valami giriga bujkál. Vagy a felig nyitott ajtóból s a gunyhótető fölemelt fedőlevelei alól lát egy-egy fitos orrot, villogó szemet. Ha egykor a gunyhók szűk közeiben véletlenül közel jut egyhez, hogy már nincs ideje elszaladni, leguggol az útszéle, háttal fordulva feleje s úgy tesz, mintha nem is látta.

Európai nő rendkívül kevés van. A Thármisszió telepen van neje az egyik hittérítőnek. A másik hittérítő mostanában varja a feleséget, jobban mondván a jegyeset, mert még nem is ismeri. A németországi misszióigazgatóság küldi neki kedves meglepetésül. 4—5 évvel ezelőtt, amikor Finschhafen még virágjában állott, volt ott az Új-Guineai-Társaságnak egy Winter nevű magyar hivatalnok is, feleségével együtt. Ez a Winter később Constantinhafenbe került, most pedig valahol Delafrikában van.

Meghatóan mondja el Bíró, hogy milyen gyönyörűséggel olvasgatja a hazulról érkezett leveleket. Előveszem őket — ugymond

— újra, meg újra, pedig már könyv nélkül tudom valamennyit. Találgatom, mi mindent mondana még hozzá, ha elszóval beszélne; mit gondolt, mikor ezt vagy azt írta. Van időm hozzá, hogy a kapott leveleknek még a szavain is ragódhassak; ritkán jár hozzánk a posta.

Lelkem, szeretetem szalai, mint az átültetett fa gyökerei az anyaföldben, otthon maradtak, azokhoz nőve, akiket szeretek, és ha neha, magam sem tudom miért, valami érthetetlen bánat fog el, valami megnevezhetetlen nyughatatlanság száll meg, mindig az jut eszembe, hogy az otthoniak közül valakinek házatja van, valakit haj ért s azt érzem én is messze tavalból.

Nyilvános vizsgálatok és ünnepek rendje

a nagyenyedi ev. ref. Bethlen-főiskolában az 1896—97. év végén.

C) A gyakorló és elemi iskola vizsgálatai.

Május 23. d. u. 3—4. Testgyakorlat. Junius 14. d. u. 3—1/27. A gyakorló iskola vizsg. a díszteremben. Junius 15. d. e. 8—11. A II-ik elemi oszt. vizsg. a díszteremben. 16. d. u. 3—1/27. A III. elemi oszt. vizsg. a díszteremben. 17. d. u. 3—1/27. A IV-ik elemi oszt. vizsg. a díszteremben.

D) Nyilvános ünnepély.

Junius 23-án d. u. 4 órákor az iskolai év ünnepélyes bezárása. Kapcsolatban emlékezésed Váro Ferencz tanártól néhai Makkai Domokos főiskolai tanár felett. E napon d. u. 2 órában kezdve az intézet összes gyűjteményei megnyitnak a látogatóknak.

Figyelmeztetések az 1897—98. iskolai évről.

Év kezdete, tanulók felvétele. Az 1897—98. iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember 2-án lesz.

A felveendő tanulók elrendezése szept. negy első napján, a tanítás kezdete szeptember 6-án.

A felvétel elzárásából az osztályukat sikerrel végzett, felsőbb osztályba lépő tanulók, Értésítőjüket otthon bemutatván és aláírat-

ván. annak a „Jelentés“ és „Kérelem“ rovatát kitöltik s augusztus 1-jére az Igazgatóságához beküldik. A „Kérelem“ rovatba beírandó díjmentes-ég, tápiutvételi ellátás és ágyhely keresés, valamint az is, hogy kinek a felügyelete alá (privatájára) kívánczolnak és a szülők a felügyelő jutalmazására, egész évre, mely összeget ajánlanak.

Hasonló módon s szintén augusztus 1-jéig föl amodnak fölvetélt az osztályismétlésre utasított visszajövendő tanulók is.

A egy elégtelennel javító vizsgálatra utasított tanulók Értésítőjüket, július 10-dikeig, küldjek be, kérelmekben jegyezzen meg, hogy azon esetben, ha a javítás sikerül, vagy nem sikerül, kérik-e felvételüket az intézetbe és a beulakásra jövő évre.

Ugyanezt teszik a két elégtelennel javító vizsgálatra bocsátást kérő tanulók is, azzal a különbséggel, hogy Értésítőjökkel egyszerre, a méltóságos Igazgatótanácsához Kolozsvárra címzett, fölszerelt kérelmet is kell beküldeniök, amelyben kimutatják, hogy tanulási hátramaradásuk saját hibájokon kívül történt.

A javító vizsgálatok, díjtalanul, augusztus hó 31-én tartatnak.

A gimnázium I. osztályába lépő s a felsőbb osztályokba más intézetből jövő tanulók keresztelő levelet, újraoltási bizonyítványt és az 1896/7. évről szóló iskolai bizonyítványt tartoznak hozni, s ha szükségesnek látszik, felvételi vizsgálatot kell kiállaniök, melyért 10 forint vizsgálati díj fizetendő. Az I. osztályba kilencz éves kort be nem töltött tanulók semmi esetre sem, tizenket évét meghaladtak pedig rendszerint nem vehetők fel.

Az újan jövő tanulóknak is érdeklőkben áll augusztus 1-éig jelenkezniök; ha azonban hely marad számukra, szeptember 1—4. napján, előleges jelentkezés nélkül is, fölvetetnek.

Iskolai díjak fizetésének szabályzata.

Elemi iskolai tanulók 1—4 oszt. egész évre. Beulakok: a) helydíjt fizetők nagy

készamították, hogy a diatomeaakból 1 köbczentiméterre 2300 millió esik!

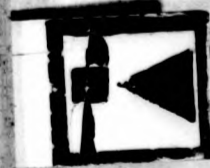
Az Auer-fele izzófénnyről már igen sokat írtak; de hogy miként keletkezik az a csodálatos fény, annak csak az utóbbi időben adtak magyarázatát. Azok a ritka elemek ugyanis, amelyek bele vannak itatva és egetve az Auer-fele harisnyákba, magukba véve nem képesek úgy világítani magas hőfokon sem; később azt mondták, hogy egy vegyi folyamat is hozzájárul a nagy fény előállításához. Killing nemet technológus most megoldotta a kérdést. A két legjobban világító anyag szerinte a Cer és Thorium. A Thorium képezi a harisnya vázát, a Cernek pedig katalitikus hatása van. Katalitikus hatásnak a vegytanban bizonyos testeknek azt a hatását nevezik, mely által egy másik elem vegyi változást tudnak előidézni, anélkül, hogy azok megváltoznának; a vegyi változás abban áll, hogy az elem egy másikkal vegyül, de csakis a katalitikus hatású elem jelenlétében. A Cer katalitikus hatása pedig abban áll, hogy jelenléte által a világító gázt képsé teszi az oxigénnel való nagyobb mérvű vegyülésre, s e hatáshoz a Cerből más kis mennyiség elegendő. Az Auer-fele harisnyák fényező képessége nem is elemekben van, hanem az oxydálási folyamatban rejlik a nagy fényhatás. A Thorium azért alkalmas

a harisnya vázának képzésére, mert nagy felületre képes finoman eloszlni, azonfelül alacsony fajmelegénél fogva igen alkalmas rezonatornak a sugárzó hő számára. Azért írjuk ezt meg ily részletességgel, mert illőnek tartom, hogy minden művelt ember a lehetőségig tisztában legyen azokkal a fizikai és vegyi tüneményekkel, amelyeknek naponkint hasznát látja. Ennek szükségét mindnyaján érezzük is s e közszükségzet gyakran igen mulatságos balhiedelmek és tudákos magyarázatokban nyilatkozik meg. Az Auer-égők fényéről maga a tudós világ abban a véleményben volt eddig, hogy az ugynevezett ritka fémeknek azon a különös tulajdonságán alapszik, hogy ezek, ellentétben más fémekkel, a vörös izzást megelőzőleg mennek át fehér izzásba, már kis hőmérséknel is. Ez igen egyszerű magyarázat lett volna, de nem volt kielégítő.

Szeles körökben fog érdeklődést kelteni Liebsiher tanárnak az a táblázata, melyet a gabonafélék trágyázására összeállított. Hosszu és tudományos kísérletek eredménye ez s miután a gazdákra nézve igen fontos adatok vannak benne, föbb vonásaiban ideiktatom. A zab a kálitartalmu trágyától csak keveset fejlődött, de a káli és nitrogéntartalmu trágya együtt igen jó hatással volt reá. A foszforsavas trágya nem volt előnyös. Az árpa szereti a nitrogén tartalmu

trágyát, de kevesebb káliit kíván, mint a zab, és a foszforsavas anyagokat nem szereti. A buza több káliit kíván, mint a zab, de a foszforos tartalmu trágyát is szereti; a nitrogéntartalmu anyagokból ellenben kevessebbel is beéri. A rozsuk nem kell sok kálitartalmu trágya, ugyszintén nitrogénes anyag is kevés, de a foszfortartalmukat jobban elbirja, mint akár a zab, akár az árpa.

Figyelemreméltó dolgot ír az aszfaltrol néhány amerikai tudományos folyóirat. Az aszfalt rohamosan terjedt ugyan el, mint burkolatanyag, de még jobban terjedne, ha az ára nem volna oly magas. Sok helyütt éppen csak az ára akadályozza az elterjedését. Két amerikai mérnök, névszerint Byerly és Mabery, most rájöttek, hogy az aszfaltot mesterségesen is elő lehet állítani, még pedig petroleumból. Ismeretes, hogy a nyers petroleumot elebb át kell párologtatni s ekkor ligroin, kerosen, benzín, paraffin s sok egyéb anyag kiválasza után olyan kokszt marad hátra, mely alig bir értékkel. E két mérnök a petroleumhoz, mikor magasabb hőfoknál desztillálódott, levegőt bocsájtott, miáltal a kén átalakult kéndioxyddá, a hidrogén vízzé, a hátra maradt anyag pedig aszfalttá változott. A két tudós abból indult ki, hogy hiszen a természetes aszfalt is petroleumból ered, ez alapon keresték az

4. oldal

ágyért tandíjjal 24 frt, tandíj nélkül 18 frt, kis ágyért tandíjjal 18 frt, tandíj nélkül 12 frt; b) pap- vagy tanító-fiúk nagy vagy kis ágyért tandíjjal 18 frt, tandíj nélkül 12 frt; c) kedvezményesek 4 frt. Künlakók: a) tandíjfizetők 12 frt; b) tandíjmentesek 4 frt.

Gimnáziumi tanulók egész évre. Bennlakók: a) helydíjt fizetők nagy ágyért tandíjjal 40 frt, tandíj nélkül 24 frt, kis ágyért tandíjjal 32 frt, tandíj nélkül 16 frt; b) pap- vagy tanító-fiúk nagy vagy kis ágyért tandíjjal 32 frt, tandíj nélkül 16 frt. c) kedvezményesek 8 frt. Künlakók: a) tandíjfizetők 28 frt, b) tandíjmentesek 8 frt.

A iskolai díjak két egyenlő részben, szeptember és január elején fizetendők.

A néptanító-kepző III—IV. oszt. növendékei a beiratáskor 10 frt 80 krt, ha szobafelügyelők, 8 frt 40 krt, — a néptanító-kepző I—II. oszt. növendékei a beiratáskor, ha nagy ágyuk van, 6 frtot, ha kis ágyuk, 4 frt 50 krt fizetnek egész évre.

A fenn kimutatott díjakon kívül a VII—VIII. gimn. oszt. tanulók még 2 forint ifj. olvasókori díjat, az elemi iskolába lépő tanulók 1 frtot, a gimnázium és néptanító-kepző I. osztályába lépő és újan jövő tanulók 2 frt beiratási díjat is fizetnek az első felelő díjak lerovása alkalmával.

Díjmentesség és segély.

A tandíjt (felevenként 8 frt) akadálytalanul kerélemre a tanárkar elengedheti, s a szegényes, de jó előmenetelű és kifogástalan magaviseletű tanulókat másnemű segélyezéssel is részesítheti.

Elegtelen osztályzat miatt ismétlő, rossz, vagy kevesebb szabályszerű magaviseletű tanuló a tanév alatt semmiféle kedvezményben nem részesül.

Javitással haladó tanuló a tanév első felére eső összes díjakat megfizeti s az első évharmadban semmiféle segélyre és kedvezményre nem számíthat.

Azok, akik az első vagy második évharmad végén két vagy több tárgyból elégtelen osztályzatot kapnak, vagy rossz, vagy kevesebb szabályszerű magaviseletet tanusi-

átváltozás módját. A kapott aszfalt igen jó minőségű, csak 200 fokon túl lagyul meg és 260 foknál valik csak cseppfolyóvá. Tartalmaz átlag 85% szenet és 8—9% hidrogént, úgy, hogy teljesen megfelel a természetes aszfaltnak és utazaburkolásra, nedvesség ellen lapokra, vagy fedőlemezekre igen alkalmas. Az aszfaltbányák egyeduralmának tehát nemsokára vége lesz.

Nemrégiben megemlékeztünk róla, hogy a honvédelmi miniszter rendeletet boesájtott ki lőtt seb által sérült honvédek sebészi megvizsgálására alkalmas Röntgen-készülékek beszerzéséről. Emelést tettem arról is ez alkalommal, hogy dr. Kiss Károly még a berlini gárdaezred kórházába is szállított saját szerkezetű Röntgen-lámpákat. Mint értesülök, a honvédelmi minisztérium legújában az összes honvédkertületi parancsnokságoknak meghagyta, hogy a sérült honvédek szükség esetén a 16. és 17. számú katonai kórházak útján küldjék dr. Kiss Károlyhoz, a műegyetemi Röntgen-laboratorium igazgatóhoz. Hogy az „Egyetértés“ által kifejezett óhaj ily gyorsan teljesült, ennek úgy a magyar tudományosság elismerése, mint egészségügyi szempontból csak örülni lehet.

Vértess József.

tottak, azon időponton kezdve ugyanazon elbírálás alá esnek, mint az ismétlők.

Ősztündijert való folyamodás.

Az általános ősztündijakra a tanárkar minden jó előmenetelű és magaviseletű tanulót folyamodónak tekint.

A Bód Benedek, Cseh Zsigmond, Imre Lázár és neje Farkas Terézia, Kemény György br. Kölönte István, II. Kovács József, Márk István, Miske József, Szilágyi János, Szöke Zsuzsanna, 1869-ban végzett theológusok és Veres Balintné alapítványait első sorban családjuk sarjadekai vagy rokoni élvezhetik.

A családi ősztündijakra folyamodók tartoznak folyamodásuk mellé hiteles családi kimutatást csatolni; e nélkül folyamodásuk nem vehető figyelembe.

Bennlakás.

Bennlakásra csakis 9 éves kort már betöltött tanulók vétetnek fel. Az újan jötteknek orvosi bizonyítványt kell igazolniok, hogy lapangó és ragályos betegségekkel nem zavarják meg az egészségügyet az intézetben.

Bennlakó tanulók felszerelése: legalább 4 rendbeli fehérnemű (ing, labraváló, zsebkendő), 1 párna, 1 éji takaró, 1 szalmazsák, 2 párnahéj, 4 fehér lepedő, törülköző kendők, alkalmas ruházat és lábbeli, melyeknek javításáról, valamint a fehérneműek mosatásáról s ágybeliek tisztaságáról a szülők időszakonként előre gondoskodni tartoznak.

A bennlakás egyéb feltételeit a „Rendszabályok és utasítások“ szabják meg részletesen.

A szüreti, karácsonyi és húsvéti szüneten csak különös igazgatói engedéllyel maradhatnak a bennlakáson olyanok, kiknek hazautazása rendkívüli nehézségekkel jár. Az itt maradottak az ezen időre kijelölt szobákba költöznek s mindenben az iskolai törvények alatt állanak.

Élelmezés.

Akik a bennlakók közül elelmezőkhöz járni akarnak, tartoznak erre nézve előre engedélyt kérni az igazgatótól. Vendég öbe, vagy bormérő helyiségbe járni kosztra semmi szín alatt meg nem engedtetik.

Legajánlatosabb a tápintezeti társas együttétkezés a tanépületekkel majdnem szomszédos külön helyiségben. Itt évi nyolcvan forintért (melyből 24 forint előre a beiratáskor, a többi nyolcvan forintos részlet pedig okt., nov., decz., jan., febr., márcz. és ápr. hónapok elsején pontosan fizetendő) igen jó élelmezésben részesülnek a tanulók. Ebéd két ízben két-, öt ízben háromféle: huslev, marhahús mártással és főzelek sült fellel, hozzá 250 gramm kenyér; vacsora egyféle, 250 gramm kenyérral. Akik csak ebédre jelentkeznek, évi ötven forintot fizetnek, még pedig 15 forintot előre, a többi havi részletekben. Ezek is minden nap 500—500 gramm kenyert kapnak. A tanári kar, indokolt kérelemre, a fizetendő díjakat részben is elengedheti.

A nagyenyedi önkéntes tüzoltóegylet juniálisa.

(sz.) Városunk derek önkéntes tüzoltóegylete rendes nyári táncmulatságát e hó 7-én hetfőn tartotta meg a sétateren, mely talán az előző hosszan tartó rossz időjárás és részben a kedvezőtlen gazdasági viszonyok miatt kevésbé volt látogatott, mint az máskor történni szokott. A siker

érdekeben e humánus egyesület a közönség szórakozására már eleve a legmesszebb menő intézkedéseket megtette, és a legalkalmasabb ünnepnapot választotta ki határnapul annál is inkább, hogy a mulatságra fordítandó idő szorgos munkájától ne fossza meg a közönséget.

Noha a mulatság korán délután vette kezdetét, tánczolni vágyó hölgyeink csak a sötétedő este beálltával jöttek fel a sétaterre, hol meglehetősen jó kedvvel mulatták át az éjszakát.

A mulatság anyagi sikere jóval felülhaladta az erkölcsit, mert az a közönség, mely ez egyetlet minden időben pártfogolni törekszik, ez alkalommal sem vonta el a pártfogást, adakozásaival a kassa tartalmát nagyban növelvén. Mielőtt azonban a táncz kezdetet vette volna, Habermann Rudolf nagyszabású sörgyáros adozatkészségéből négy hordó sör ütettett csapra és a tüzoltóegylet tagjai, valamint az ez időre megjelent közönség részben a tüzoltózenekar, részben Aradi Gyuricza jó zenéje mellett várta a tánczolni szerető közönséget, mely, mint már eleve jeleztem, meglehetősen későre jelent meg a tánczteremben.

Hanem a jelenvolt közönség jól mulatott, annyira, hogy a mulatság végét csak a reggeli órák közeledte szakította meg.

Sajnáljuk azonban, hogy épp annak a közönségnek távollmaradását konstátálhattuk, mely a tüzoltóegylet erősbitésére leginkább hivatott, annál is inkább, mert ez egyesület ezektől várja a támogatást, és jól tudjuk, hogy ha e közönség valamely mulatságon megjelenik, az a mulatság szép sikerére nagy befolyással van. Ezen meg nem jelenést azonban nem tulajdonítjuk pártoláshianyúnak, hanem a rossz időjárás által okozott kellemetlenségek következményének.

Jelen voltak a mulatságon:

Reinhold Ella és Klótild, Tóth Irénke, Cirner Ella, Harmath Margit (M. Főúró), Mátyás Marika, Jakab Katinka, Jakab Luiza, Pethő Prike, Seprenyi Erzsike, Szöllösi Sárika, Knobloch Erzsike, Borsos Berta, Paulini nővérek, Kiss Ilonka, Selmezy Erzi, Baranyi Emmi, Popp Cornelia, Medgyes Klára, Vass Ida, Csató Ilona, Székely Lujza, Virág Juliska, Polonyi Vilma, Tenkei Berta, Szep Ilonka, Üveges Anna, Székely Róza Szász Berta, Bugán Nina, Furka Emma, Nagy Anna, Nagy Róza és Ilona (M. Város-hely) Szenté Jozefa és még számosan.

Vegyes hírek.

— **Tiszteleti tag.** Ő cs. és kir. Fensége József főherceg védnöksége alatt álló „Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére“ egyesület legközelebb tartott választmányi ülésében Nagy-Enyed város közügyeinek érdemes vezetőjét, Kovács Gyula polgármestert, az intézet tiszteletbeli tagjául választotta, miről a kitüntetett feifut egy díszesen kiállított okmány-album megküldésével értesítette az egyesület.

— **Gróf Majláth Gusztáv** erdélyi róm. kath. segédpüspök végleg Gyulafehérvárra, székhelyére költözött és — mint értesülünk — működését a bérnialási körutak beosztásával és a határidők kifizetésével már meg is kezdte. Folyó hó 4-én a képviselőtestület és tisztikar, a róm. kath. káptalan, papnövelde, gimnázium, tanári kar, továbbá a kir. törvényszék és kir. adohivatal tisztelését fogadta a képviselőtestület és városi tisztikar nevében Novák Ferencz kir. tanácsos

polgármester, a papság nevében Fábián Sándor, a törvényszék részéről Nemes Samuel kir. törvényszéki elnök és a kir. adóhivatal részéről Krzyzewszky kir. adótárnok üdvözöltek, mindannyian teljes tiszteletet és önzetlen szeretetet előlegezve és nyilvánítva az új egyházfő irányában, ki valamennyi iránylatra hasonló szeretet s rokonszenv hangján válaszolt, kedves benyomást kelte látogatásában megnyerő megjelenésével, szeretetreméltóságával s válaszában is munkaszeretetének adta tanujelét.

— **Eljegyzés.** Csikszentmártoni dr. Szabó Mihály, az alsófehérvármegyei kir. tanfelügyelőség vezetésével megbízott segéd-tanfelügyelő, aki jogi és népoktatásügyi munkásságával mint író országosan ismert nevet szerzett, vármegyei közeletünk rokonszenves fiatal munkása, folyó hó 6-án, pünkösd első napján, eljegyezte Bágyoni Váro Jolánát, Váro Ferencz Bethlen-főiskolai tanár és neje Szabó Máriának kedves és szellemességéről általánosan ismert bájos leányát. A kötetlen szép frigyhez mi is szerencse kívánatainkat csatoljuk.

— **A vízáradások** napirenden vannak, melyeknek nyomorúságát Tóvis nagyközség szegényebb lakossága is keservesen megérzi, különösen a patak mentén, melynek rohamos áradása a közúti nagy hidat is veszélyesen megátadta. A veszélyt különösen a helytelenül, ferdén épített nagy malomgát fokozza, melynek kellő helyreállítását végezt a kir. építészeti hivatalnak kellene az első lépéseket megtenni, melyhez a folytonos kárt szenvedő telek-tulajdonosoknak is háliját érdemelne ki.

— **Műkedvelői előadás.** A nagyenyedi iparos ifjak a régen tervezett műkedvelői előadást, melynek előadása mindaddig akadályokba ütközött, e hó 12-én (szombaton) este a régi városház nagytermében meg fogják tartani. Mint lapunkban már említettük, a „Czigány” lesz előadva, mely, mint az előjelek mutatják, fenyesen is fog sikerülni. E törekvő fiatalság pedig ez uton is kéri a közönség partfogását, mert a hosszas és fáradságos munka legméltóbb jutalma leendő nekik a közönség minél tömegesebb részvétele a tánczezel egybekötött műkedvelői előadáson.

— **Juniális.** A nagyenyedi kir. országos fegyintézet őrsemélyzete jun. 26-án szombaton a sétatéri fedett táncz helyiségben saját temetkezési egylete javára az intézeti tisztikar: Uray László igazgató, Röder Antal, Makovicska Ottó, Dioszeghy Lipót, Dráveczky Gusztáv, Szathmáry Mózes urak védnöksége alatt zártkörű nyári tánczvizalmat rendez. Belépti díj: Személy-jegy 1 korona. Csalad-jegy három személyre 2 kor. 40 fillér. Jegyek előre válthatók az intézeti kapusnál, este a pénztárnál. Szíves felülfizetések hálás köszönettel fogadtnak s hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté d. u. 6 órakor. Jó zene, vendéglős és cukrászról gondoskodva van. A mulatság kezdetét taracklövésnek jelzik.

— **Közvizsgálatok.** A nagyenyedi városi elemi, állami polgári leányiskola és női kézimunka-tanfolyam közvizsgálatainak sorrendje: El. isk. vallásvizsgák mind a 4 osztályban jun. 12-én d. e. 10—12 óráig. El. isk. osztályvizsgák I. osztályban jun. 16-án d. e. 9—12. II. oszt. jun. 16-án d. u. 3—6. III. oszt. jun. 18-án d. e. 9—12. IV. oszt. jun. 18-án d. u. 3—6 óráig. Polg. isk. választvizsgák mind a 4 osztályban jun. 9-én d. e. 10—12 óráig. Polg. isk. tornavizsga

mind a 4 osztályban jun. 13-án d. u. 4—6. Polg. isk. osztályvizsgák I. oszt. jun. 14-én d. e. 9—12. II. oszt. jun. 14-én d. u. 3—6. III. oszt. jun. 15-én d. e. 9—12. IV. oszt. jun. 15-én d. u. 3—6. Polg. isk. magánvizsgák 21—22-én d. e. 8 óráig. Junius 19-én délután 3 órakor a tanév ünnepélyes bezárása és a jutalmak kiosztása. Az osztályvizsgák és záróünnepély a sétatéri fedett táncz helyiségben; a vallás-, torna- és magánvizsgák a leányiskola helyiségében tartatnak meg. Ugyanitt láthatók a kézimunkák és rajzok a tornavizsga alkalmával és az osztályvizsgák után.

— **Bérmálás.** Gróf Majláth Gusztáv segédpüspök a hányavideki esperesi kerület plebániáiban a bérmálás szentségét e hó folyamán fogja kiosztani és pedig a következő sorrendben. Bérmálni fog: junius 13-án Csertes-Hondolon, junius 15-én Boiczán, junius 19-én Körösbányán, junius 22-én Abrudbányán, junius 24-én Verespatakon, junius 25-én Topánfalván, junius 27-én Offenbányán és junius 29-én Zalatnán.

— **A Magyar Bazár** junius 1-ei száma — szerkeszti Wohl Janka — a következő érdekes tartalommal jelent meg: A divatrész szebb-nél-szebb nyári toalettekkel és praktikus kézimunkák rajzával van telve, az első képszínezett s divatlevel kíséri. A szépirodalmi mellékleten „Egy utógondolat” című szellemes novelle van a modern Sheherezade tollából. A nők munkaköre. Főrangú műkedvelők. Művészet és irodalom. A zöld boríték: Felhívás előfizetésre. Kertészet, Kunszt Józseftől. Vigasztalás, írta Tabódi Ida. Sport. Chic. Egészségügy. Hasznos tudnivalók. Levelezés. Nyílt posta. Rejtvények stb. Külön mellékletül egy szép divatkép és egy iv regényfolytatás szolgál.

— **Barrison Lona perei.** A szép Lona, akinek utóbbi időben olyan nagyon meggyűlt a baja pályatársával és különféle mulatóhelyek igazgatóival, ez idő szerint nem kevesebb mint öt perben szerepel mint felleperes. Mr. Klarke new-yorki igazgatótól 5000 dollár kártérítést követel a Barrison-kvintett legbájosabb tagja azért, mert felleptet lovon, kissé nagyon is szellős kosztümben, megakadályozta, a bécsi Ronacher-mulató igazgatójától 15.000 forintot, Vasquez gróftól 8000 forintot, Ottó düsseldorfi szerkesztőtől 7000 márkát és végre négy márka beleptidij visszafizetését a hamburgi Hansaszínház igazgatóságától, amely színházban a szép Lona férjével mint néző jelent meg. de a színház titkárával való heves összeszólalkozás után kiutasították.

Piaczi árak.

Nagyenyed, 1897. június 3.

Buza legjobb	1	véka	1—
„ közepeszerű	„	„	— 90
Kétszeres legjobb	„	véka	— 80
„ közepeszerű	„	„	— 75
Rozs legjobb	1	„	— 80
„ közepeszerű	„	„	— 75
Zab legjobb	„	„	— 50
„ közepeszerű	„	„	— 45
Kukorleza (tegenri)	„	„	— 62
Burgonya	„	„	— 30
Széna legjobb	egy szekér	„	3—
Szalma legjobb	„	„	1.50
Bikkfa 1 köbm. keresztirány nélkül, 1 m. hosszú	„	„	3.50
Cserfa 1 „	„	„	2.50
Tölgyfa 1 „	„	„	3—
Faszén kemény	egy hektoliter	„	1.80
Marhabús	1 kilogramm	„	— 40
Sertésbús	„	„	— 52
Szalonna	„	„	— 72
Diszónásir	„	„	— 90

Meteorologiai jelentés jun. 6-tól jun. 9-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erőssége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
6	7	58.2	+19.4	—	6	—	
	2	56.1	+26.8	—	5	—	+27.7 +15.0
	9	57.6	+19.6	N ₁	8 ● 0.3		
7	7	57.8	+18.8	—	1 ● 0.1		
	2	55.1	+25.3	NE ₁	6	—	+27.0 +16.4
	9	56.6	+18.2	S ₁	3	—	
8	7	57.1	+18.8	—	8 ● 0.2		
	2	56.7	+24.2	S ₁	7 ● 0.6		+26.0 +14.7
	9	58.1	+18.6	—	4	—	
9	7	60.3	+17.4	—	8	—	
	2						
	9						

Kilátás: Szárazabb és derültebb.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N észak, S dél, E kelet, W nyugat. Szél erőssége 1—10-ig. Borulat foka 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● eső, * hó, ▲ jég, Δ dara.

Csarnok.

A győzelem.

— Irta: Sallak Róza. —

(Folytatás.)

Halk sikoltás-szerű zokogás tör ki ajkain, s keblehez kap megint; talán, talán most reped meg szerető szíve... Istenem!... Ezt tudnom kellett volna... nem szeret... szívében még ott áll annak a másknak a képe... hittem, amit mondasz... azt hittem, gyűlölet benned az már, nem egyéb — — — azt hittem, feleled a lányt, ki annyi szenvedés okozója volt. El akartad hitetni magaddal, hogy boldog vagy; s én nem vettem észre, hogy nem vagy az; nem vettem észre, hogy szemed nem lángolt fel soha; most eszembe jut, most átérzem, mit átélned kellett; a kint, s már nem segíthetél rajta, itt voltam én; nem ujjonghattál fei tudatára annak, hogy az a lány is még mindig szeret.

Amikor legboldogabb leszel, akkor jusson eszedbe az én zokogó lelkem örök kínja. Egyetlen egy szomorú, édes alma lelkemnek, ki hitte volna, hogy így megszereselek?

Aztán felkapta a fejét. Hát ha nem szeretett, miért vett el? — — — a remény csillága kihalt a szeméből, megszólalt második énje benne — miért? Dacból, dacból az iránt a másik iránt; mindig az a másik, ide tolta az a másik az arcát közéjük már a legelső nap; oh! — szemét nem tudja levenni a kepről, elmegy onnan, de csak megint visszatér tiszter, huszszor, roskatag léptekkel.

A hófehér függönyön átszűrődik az egyetlen sugár sárgás fénye, karsu, ingatag árnyéket vetve a függönyökön át, az az árny szüntelen imbolyog, s mintha beszélne valakivel; ajkai mozognak; halvány arca tüzből ég megint, csak azokra a gyönyörű szemekre borult valami örületes homály; néha-néha megáll, s ilyenkor mintha figyelne valamire a távolból. Óratűzés hangzott a ucsz hátr-

sonnyal kárpított fal felfogta a hangot s visszaadta még rémesebben, az ifjú alak összeborzadt s ájultan rogyott össze.

Odakint felördített a vihar, kikapta sarkából az ablakot; a gyertya fénye lobogott; a függönyök himbálóztak, s a szabadon nyitva hagyott ablakon át olyan különös kétségbeesett hangon sivitott a szél; körüllegte a földön fekvő alakokat, s kisurranva visszatért megint; körülzáncolta a szobát, belekapaszkodott a gyertya fényébe, átölelé, s megfojtá egyetlen csókjával. Az égen tűzfény gyúlt ki, sűrűbben-sűrűbben cikázott a villám; a fény vakítóbb lett, mint előbb, s az a siri hang még mindig hallható volt, s a nő megmozdult ott lent a földön. Égő homlokát hideg légáramlat érinté; fölkel, haja messze, utána húzódt. Feje kábult, s nem törődve fájdalmával, odatámaszkodott a nyitott ablakhoz; odaszorította láztól égő homlokát a tábla hideg vasához, de az eső esett, s a fenyvesből előtörő szélroham fejére hordta a cseppeket s nem érezve, hogy át volt ázva, nem érzé a hideget, a bőmből, ordító vihar tehetetlen dühét. Ott ült életlenül, csak néha remegve meg egész valójában. S ilyenkor hallható volt mindig az a sohajtás-szerű lehellet, s fölemelő fejt; a vakító villám szüntelen, elfeheredett, a hidegtől megdermedt alakjára sziporkákat látzott szórni s ő ott ült mégis, nem törődve az elemek bős haragjával; előre hajtá fejét, s igyekezett felfogni a hangot, amit a szél onnan a völgy mélyéből hozott.

Vajjon hallotta-e a beteg leány ajkáról előtörő szenvedélyes szavakat? vagy beteges, felzaklatott idegei sejtettek valamit?

Ha látta volna annak a másiknak a kínját, ki szintén, mint ő, szenvedett; talán jobban, talán egőbbben nem fogta volna meg szívét a gyűlölet, de ő abból nem tudott semmit, semmit mondó kifejezéssel bámult bele az ürbe. Oh, lelke nagy változáson ment keresztül; már nem gondolt szeretettel a férfira, ki így összetörte a szívét azért a másikat.

Odalent a völgyi kastélyban szintén viarasztanak. Beteg, összeesett alakra verődnek a nagy lámpa-ernyő alól kiszabaduló sugarak.

A ház ifjabbik lánya, a szépségéről híres Plum Ada, küzd a halállal; majdnem egy fél éve már. Mi tartja meg az életet ebben a nagyon is gyöngé testben? — — — Az önvád.

A szegény teremtes ma megint jajgatva ad kifejezést gyötrelmeinek. Anyja ott ül, közel az ágya szelen; mellette a szegény beteg oda hajtá fejét anyja kebelére, s amint ez elhallgat, majdnem vadul kiált fel:

— Beszélj! — Reg elmúlt idők édes-bús emléket idézd lelki szemeim elé! oh, mondd anyám! — — — S hangja oly lágy, oly kérő, — oh mondd anyám! — mondd tovább, sajtold csak egyetlen könnycseppet szememből s megkönnyül lelkem, de szemem száraz, s kétségbeesett lelkem zokogását nincs, aki megertse.

Te sajnálsz? — — — Hagyd, ne sirj! Volt idő, amikor azt hitted, hóbort az egész s ha igazán az, ha — mi után ugy égek — enyém lenne megint, nem riadnék vissza az első csóktól — tudod, mint akkor — emlékszel-e? . . . hogy vágytam arra a csókra, s amikor már megkaphattam volna, nem kellett; — — — vágytam, hogy lássam mindennap, — — — s ha jött, szerettem volna elfutni előle.

Egy csók, egy ölelés kéje örjögővé tenne, egy edes ajk, egy forrón szerető szív mennybeli üdvét tul nem élnem soha; meghalnék a gyöeyörtől.

Reám fogták: bolonditok, csalogatok, csak játszom a szívekkel; kaczer vagyok, de hát miért? . . . soha senki ajka nem csókolt meg az enyémet; nem kellett, tehetek-e óla, ha szerettek? tehetek-e róla, ha nevettem valamennyit? — — — — — nem is bánom most sem, hogy egy kicsu-foltam; lépten-nyomon a szemébe nevettem, csak karom kellett volna kinyujtanom, s keblemre zárhattam volna a boldogsággal őt is. . . . Most vége! Oh anyám! — — s szép fejét megrázta vadul; arcán iszonyu kín tehetetlensége, szemében, égő, könnytelen szemében egy pokol gyötrelme, s lelkén a lassan ragó féreg átlatszóvá tették telt piros arcját; beteggé, gyógyíthatatlan beteggé önmagát. Az egykor ép, erőteljes leányka aszottan feküdt párnái között. A mult teli nagy hűlés magában véve is halált okozó lett volna, hát a bánat, a kétségbeesés? . . . Az egykor büzke, erőteljes lélek gyengesége kihat a testre is, s összeroskad, aláomlik, nincs orvosság sehol semmiben; a lélek, a szív beteg halálosan.

Láztól égő szeme örültként tapadt az agyán ülő görnyedt alakra. Hallod anyám? . . . s megremeg testében. Hallod anyám? még mindig tombol a vihar. Oh, ha ott lehetnek én is! jajgatnak, sirhatnak veled együtt; bele kiáltanám, a fülébe: mennyire szerettem . . .

Szerettem már akkor, amikor azt mondtam: gyűlölöm . . . szerettem, mikor már nem láttam, s szerettem, örültem szerettem most, hogy már máse, s nem lehet az enyém soha. — — — — Soha . . . Érted anyám? — — — — mennyi kín, lemondás, hány ebrén töltött ének titkos szenvedése van beletemetve e szóba: soha . . . Soha! ezt a szót leviszem magammal a sírba; bele nyulok majd az örökké tartó végtelenség titkos ürebe, s az én bolygó lelkem összereszdül, s érezni fogja a kiint örökké.

— Meghalok! Megöl a vád. Hangja tompa, száraz. Vesznem kell egy vigasztaló szó, egy tekintet nélkül, lelkemben az örület tompa fájdalmával. Megerdemlem, de úgy fáj. Hallod, anyám?! odakint az én lelkem gyötrelme örjög, hallod? hogy sir, zokog a szél; hallod az erdő fájdalmas sohajtását, hallod anyám? a természet is megindul iszonyu kinomon s egyedül ő nem hallja az örök kínok hazajába költöző lelkem fájó esdeklését.

Sirnom kell, lelkem tele könnyel, feszíti keblem s nem repeszi szét; arcom ég, s nem öntözi a köny hűsítő árja; mellem szorul, a levegő oly fojtó.

Odakint felördített a vihar megint. Örjögött, tombolt, mintha a két kétségbeesett lélek haláltáncot járt volna. Vajjon legyőzi-e egyik a másikat? Vajjon nem vesz-e oda mind a kettő? . . .

Az égen cikázó villám lenyult hosszan, végigfutott a legmagasabb fényön s lángba borította, s a sötét, csillag nélküli éjben oly borzalmasan fényes volt a kivilágított erdő.

S a zuhanó záporban valaki lent a parkban egyik rózsától a másikig igyekezett eljutni, s amikor esokorba vlt szedve a sok virág, megindult a völgybe vezető uton. Segített a szél is, s amikor oda ért az egyetlen kivilágított ház elé, ahol a haladókló felett virasztottak, megállt egy perczre;

de aztán fölment a szép, leveles tornácra mégis, s majdnem önkívületben nyitott és csukott be egy ajtót. A szobasorok egymásutánja következett; a legszélsőben feküdt a beteg leány, elzárva a külső zajtól. A haladóklók éles látásával látta, ki közeledik a csak homályosan kivilágított szobákön keresztül s amikor Dobay ott állt már a küszöbön, amikor belepert, a beteg leány minden erejét összeszedve felült:

— Oh te, edes! — — Tulvilági mosoly derűje borult arcára, kikapta a sok rózsát kezéből, úgy elnézegette . . . S amint nézte, nézte, megeredt a köny, a régen ohajtott köny szeméből s hullott csendesen alá, lemosva a virágról az esőcseppeket. Azután mosolygott megint, végig szórta a sok virágot az ágyon. Visszafeküdt szépen, nyugodtan, boldog mosolylyal az ajkán; tudta, hogy Dobay lelkéből a régi neheztelesnek nyomai is eltűntek, most már meghalhat nyugodtan, nem viszi magával a sírba a haragját az ifjú embernek; szemeit behunyta, befelé fordult az ágyon. S csak arról tudták meg, hogy meghalt, hogy a lélekzete megszűnt, keble nem emelkedett többé, ajka állandóan mosolygott s oly edes megnyugvás tükröződött hófehér arcáról.

Az a törődött öreg nő pedig térdre veté magát, s megcsókolta azt a kezét, amelynek tulajdonosa olyan gyógyító balsamot csepegtetett arra a beteg szívre; megköszönte, hogy segítettek annak az ifjú lánynak meghalni.

Dobay csak azt érezte, mintha a torkát fojtogatná valami, elfelejtett mindent; elfelejtette, hogy nincs egyedül, hogy szép ifjú neje várja, csak azt az egyet tudta, hogy innen ki kell menni; ki, ha mindjárt a viharba is, a sötét éjszakába, de itt olyan fojtó a lég. S amint az ajtó betevődött utána, a nagy karosszék homályába húzódo karsu alak megtört fényü szemekkel emelkedett föl, oda rohant az ágyhoz; végig csókolt vad, szenvedélyes sikoltásokkal a hűlő alakot. Az öreg asszony egy elbámult, csak nézte, mit csinál az a másik. S elfelejtett sirni, az pedig átkot mondott annak a fejére, aki hite szerint oka volt annak, hogy ez a szép, aranyos virág lehajlott a sírig.

— Nem tudod, mit beszélsz, — zokogott halkán — nem oka az semminek, szeretted Adát, majd bele örült, hogy nem akart az övé lenni, — — — de a nagyobb lány Edith rá sem hallgatott, imádtá nővérét; soha két testvér egy nem szerette egymást, mint ez a kettő; megesküdött, hogy megboszulja.

— Addig élek, míg boldogtalannak látom. Jó lesz-e így? Akarod edes?

— Eredj, eredj! Imádkozz, hogy az Isten fordítsa el rólad ezt a nagy kétségbeesést — tördelé kezeit szegény öreg anyja. Az idősebb testvér el is hallgatott, oda hajtotta fejét a másik mellé, s simogatta a szép nyugodt arcot, egyre sugva: „jó lesz-e így? . . .” s a szép mosolygó arc komorrá lett, megnyult. Ajkai kiáltani akartak, ijedt kifejezés váltotta fel az előbbi békét. „Nem, nem lesz jó! Nem akarom!” De az éjben egyre hangzott a halottas szobában: „Jó lesz-e így? Akarod, edes?”

Edith akkor is ott volt, amikor Ada öreg dajkája sírva öltöztette a kedves gyermeket; ott volt végig, míg föltették szép díszes ravatalra. Kedvencz dél-ővi nővényeivel körítve fejét, levélsátor alatt pihent, fénylő érezkoporsóban. Aranyozott domborművek fedek a koporsót; valódi aranylábak tárták; drága, nehéz selyemben feküdt benne

a lány. A kertész sírya hozta fel a kinyi-
loft narancs- és mirtusz-koszorút. Oh, éppen
mára nyílt ki! kellett ifjú lány hideg hom-
lokát köríteni. Kicsiny kezébe feszületet
szoritottak; rátettek arczára az arannyal
hímzett drága szemfedőt. Hőfőhő ruháján
gyémánt cseppek csillogtak. Talán nem is
utolsó útjára, násztra megy ilyen gazdagon,
kínset visz magával, minék az a földbe?
de hát vigye; marad a másiknak elég; ez
az ő tulajdona, vigye el mind.

Már égtek a hatalmas ezüst tartókban a
gyertyák, már rendben volt minden; már
szűnt a folyton tartó zokogás. A cseledség
pihenőre indult, a virasztók csoportja külön
vált; egyszerre az ég zengése közé koesi-
robaj vegyült; ki jöhet ily késő éjjeli órá-
ban, ilyen időben?

A fiatal báró érkezett meg; uton kapta
az égi háboru, a lovak féltek; a tanulatlan
kocsis remegve tartá a gyeplőt, s ami na-
gyobb baj, a báróné is vele volt; gyöngé,
félénk asszony. Nem volt mit teáni; ha ma
haza akarnak jutni, meg kell fekezni a lo-
vak ijedségét. Az asszony látta ezt, félt
egyedül maradni a kocsiban, de azért küldte
férfjét; menjen, hajtson ő.

Mit állt ki, míg az ut tartott, lehetetlen
azt elmondani. Neha, neha fölemelkedett, s
a nyitott ablakon kidugta hőfőhő kezét,
erősen megfogta az ur karját, a férfi oda
szoritotta magához a remegő kezecskéket, s
szűnt a nő félelme. Beszélőik nem lehetett,
ügyelni kellett nagyon az utra. S a vihar
beleordított szavukba, nem értették meg
egymást, csak így bátorította a férj nejét, s
mikor a késő éjjeli órákban megérkeztek,
egy szolgáló-gyerek nyitott ajtót; nem kér-
dezték, miért van ez? miért nem jön más?
Plump oda dobta a gyeplőt az előbb leszállt
kocsisnak; vezessék be a lovakat, ott a lo-
vás; ő meg sem törölte nagyon magát, sa-
rosan, vizesen rohant kinyitni a kocsit, s
kiemelni onnan az ijedt asszonykát. Végig
fel a lépcsőkön, a szobákban keresztül ölbe
vitte; könnyű volt neki, mint a pehely, kar-
jait a férfi nyaka köré fűzte, nem bánta ő
sem, ha sáros, ha vizes; szerettek egymást,
s most már vele van, nem fél.

— Nem találok különösnek, hogy nem
jön senki elénk? — szólott végre a fiatal
báró; üresek a szobák, hol vannak a csele-
dek? vajjon hogy van Adánk, mit gondolsz?

A nő csak most látszott észrevenni, hogy
eddigelé senkivel sem találkozott, szo-
rulni érzé lelkét, — — — „oh, ha baj
lenne, Lénárd“, rebege elfojtott hangon . . .
Nem! . . . nem hiszem; szólott a férj, le-
tete nejét, de itt mozgás van, jöjj erre;
azonnal megtudunk mindent.

Azzal hirtelen nyitá fel az ajtót, annyira
hirtelen, hogy ezt nem fogja elfelejteni
sóha; míg az ajtót nyitá, a nő felé volt for-
dulva, ki apró léptekkel követte; az izgalom-
tól kipirult arc halotthalvány lett, gyöngé
teste megingott, előre bukott, s ha Lénárd
fel nem kapja, összetöri magát a magas kü-
szöbben.

Csak azután fordult befelé a férfi s erős
karjaiból majdnem e'ejtá az ajultat, az ajtó
feltárult egészen, a szobából halk, elfojtott
sírás tört utat kifelé, s a széthuzott nehéz
függönyök mögött yakító fényvel áradt ki
a ravatalt körülvevő gyertyafény.

Tehát baj van, tehát azért nem látott
egy lelkét sem sehol, idegyűltek; de hát
anyja nővére hol van? Hol van az öreg hű-
ségés dajka? jöjjön elő, hisz az ő szeretett
Blankája újul, segitni gyorsan.

Csak most vettek észre a síró cseledek
ifjú úrokat; volt aztán lötés-futas, egy pevez
alatt ki volt nyitva a számukra tartott lak-
osztály, hisz gyakran jöttek szívesen voltak
fogadva, áldott jó urak voltak, mindenki sze-
retett volna segitni valamit, de Lénárd meg-
köszönve jó indulatukat, az öreg Julával
maradt csak, betette az ajtót s visszatérve
az ágyra letett ajult nejehez igazi kétség-
beeséssel nézte ennek halvány arcját.

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-
gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nyersselem básztruhákhoz való kelmet 8 frt 65 krtól

42 frt 75 krtól egy teljes öltönyre — Tussors és Shantung-
Pongees, valamint fekete, fehér és szíves Henne-
berg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krtól méterenkint,
sima esikős, kockázott, mintázott, damaszt stb.
(mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és
mintázatban stb.) a megrendelt árukat postabér- és
vámmentesen a hához szállítva, mintákat posta-
fordultával küldenek: HENNEBERG G. (es. és
kir. udvari szállító) selyemgyára Zürich-
ben. Svájcba czímzett levelekre 10 kros, levelező-
lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven
írt megrendelések pontosan elintéztetnek. (3)

Sz. 1843—897.

Pályázati hirdmény.

Alsófehér vármegye alvinczi járásában
Alvincz székhelyi rendszerezett kör-
orvosi állásra, mely előleges havi
részletekben fizetendő 500 frt fizetés s
150 frt uti átalány s végül községekkel
egyezkedés útján megállapítandó gyógy-
kezelési díjak élvezetével van egybekötve,
ezennel pályázatot nyitok.

A jelzett körhöz összesen 11 község
tartozik, melyek mindenikét a körorvos-
nak havonként kétszer kell megláto-
gatnia.

Szegények ingyen gyógykezelésnek.
Szabályszerű folyamódások folyó évi
július hó 15-ig alólírothoz lesznek be-
küldendők.

Választás 1897. évi július hó 17-en
fog az alvinczi községi irodában meg-
tartatni.

A járási főszolgabírótól.

Alvinczen, 1897. május hó 31-én.

Pongrácz,

főszolgabíró.

1132 2—3

Sz. 1278—897. kig.

Pályázati hirdmény.

Alsófehér megye verespataki járás ab-
rudfalvi körfegyzői állásra pályázatot
nyitok és felhívom azokat, kik ezen
600 frt évi fizetés, 66 frt lakkbér, 48 frt
irodai átalány, valamint a magánmu-
kalatokért szabályrendeletileg megalla-
pított díjakkal javadalmazott állásra pá-
lyázni kívánnak, az 1883. évi I. t. cz.
6. §-ában előírt képességi bizonyítvány-
nyal szabályszerűen felszerelt, sajátke-
zűleg írt folyamódványait folyó évi
június hó 26-ig hozzám adják be;
elkésetten beérkezett pályázatokat nem
fogadok el.

Pályázók a magyar és román nyelvet
teljesen kell bírják.

A választás Abrudfalva községben a
községházánál folyó évi június hó 28-án
d. e. 10 órakor fog megtartatni.

A megválasztott köteles állását f. évi
július hó 1-én elfoglalni.

A verespataki járás főszolgabírójától.
Verespatakon, 1897. évi máj hó 29-én.

Imreh Károly,

főszolgabíró

1129 3—3

Legbiztosabb szer

székrekedés, étvágytalanság, gyomorfájás és az ebből
eredő bajok ellen a Zenke Zoltán

BARÁT-ITAL

növényeszer gyomor-likör készítménye.

Használati könyvvel együtt egy üveg ára
40 és 80 kr.

Kapható Nagy-Enyed minden fűszerkereskedésében,
továbbá a készítőnél utárvét mellett H.-M.-Vásárhelyen.

Csak a „barát“ védjeggyel ellátott valódi!

A nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi, valamint az osztr. cs. kir.
ker. miniszter urak által kihirdetve és törv. védve. 1103 15 10

Iroda: Főter 38. sz.

Telefon-sz. 5. és 6.

NAGYENYEDI
KÖNYVNYOMDA és PAPIRÁRUGYÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izlées kiállítása tekintetében.

Jelszava: Csekély haszon mellett nagy forgalom.

A „Közérdek”

egyike a környék legelterjedtebb lapjainak s mint ilyen, hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.

Ujdonságok
 mindig nagy választékban.